

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА
стану травматизму невиробничого характеру в Україні
за 9 місяців 2014 року

Згідно з даними Державної служби статистики України* за 9 місяців 2014 року в Україні від нещасних випадків невиробничого характеру загинула 26681 особа. (Табл. 1).

Таблиця 1

Кількість загиблих внаслідок травматизму невиробничого характеру
за причинами смерті за 9 місяців у 2013-2014 роках

№	Причини смерті	2013 рік	2014 рік
1	Навмисне самоушкодження	7318	6271
2	Пошкодження без уточнення їх раптового або навмисного характеру	4698	4388
3	Транспортні нещасні випадки	3691	3616
4	Випадкові отруєння та дія алкоголю	2795	2247
5	Напад з метою вбивства чи нанесення ушкодження	1647	2099
6	Випадкові утоплення та занурення у воду	2089	1935
7	Падіння	1725	1555
8	Інші випадкові отруєння та дія отруйних речовин	1260	1191
9	Інші нещасні випадки із загрозою диханню	1272	1164
10	Нещасні випадки, спричинені дією диму, вогню, жаром та гарячими речовинами	1131	992
11	Нещасні випадки, пов'язані з дією природних факторів	564	560
12	Нещасні випадки, спричинені електричним струмом, випромінюванням, температурою або тиском	265	237
13	Інші нещасні випадки	485	426
14	Загальна кількість,	28940	26681
	з них:		
15	Дітей віком до 14 років	644	613
16	Сільське населення	11099	10350
17	Міське населення	17841	16331

Найбільшу кількість померлих від нещасних випадків невиробничого характеру за 9 місяців 2014 року – 11,5 % загальної кількості - зареєстровано в Донецькій області (3072 особи); 8,5 % - у Дніпропетровській (2265 осіб), 6,9 % -

* інформація щодо Автономної Республіки Крим та м. Севастополя відсутня, по Луганській області – дані за січень-травень 2014 року у зв'язку з неотриманням даних за червень-вересень 2014 року

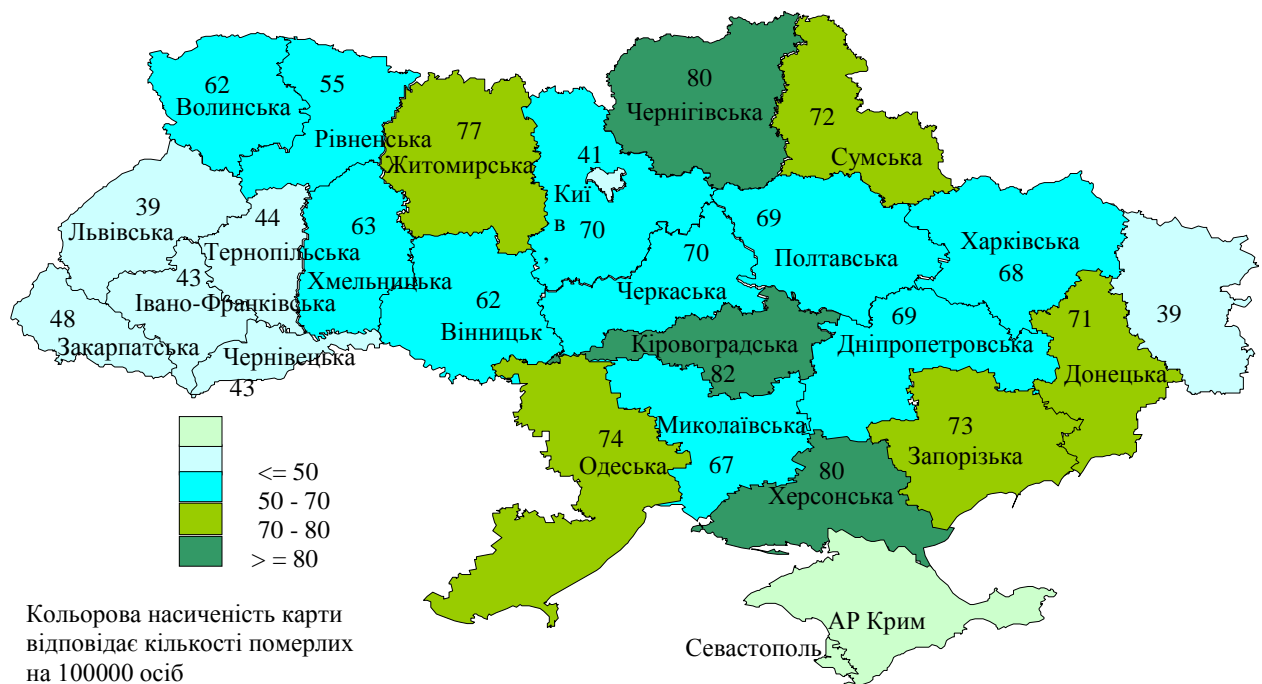
у Харківській (1855 осіб), 6,6 % - в Одеській (1771 особа), 4,8 % - у Запорізькій (1289 осіб), 4,5 % - у Київській (1207 осіб) областях. Кількість померлих від нещасних випадків у м. Києві становить 4,4 % загальної кількості, або 1183 особи, що значно більше ніж за 9 місяців 2013 року (992 особи).

Найменшу кількість померлих від нещасних випадків невинного характеру - 1,5 % загальної кількості - зареєстровано в Чернівецькій (394 особи), 1,8 % - у Тернопільській (477 осіб), приблизно по 2,2 % - в Івано-Франківській (598 осіб) та Закарпатській (604 осіб) областях.

Значення показника смертності по Україні (кількість осіб на 100 тисяч населення) порівняно з аналогічним періодом 2013 року (41 особа) збільшилося в 1,5 разу та становить за 9 місяців 2014 року 62 особи. У кількох областях зберігається негативна ситуація з травматизмом невинного характеру зі смертельним наслідком. Значно вищий рівень цього показника порівняно з показником смертності по країні спостерігався в Кіровоградській (82), Херсонській, Чернігівській (по 80), Житомирській (77), Одеській (74), Запорізькій (73), Сумській (72), Донецькій (71), Київській та Черкаській (по 70) областях (рис. 1).

Рисунок 1

Розподіл смертності населення від нещасних випадків невинного характеру у розрізі регіонів України за 9 місяців 2014 року

Найпоширенішими причинами смерті від нещасних випадків невинного характеру у звітному періоді були: навмисне самоушкодження – 23,5 %, пошкодження без уточнення їх раптового або навмисного характеру – 16,4 %, транспортні нещасні випадки – 13,6 %, випадкове отруєння та дія алкоголю – 8,4 %, напад з метою вбивства чи нанесення ушкодження – 7,9 %, випадкові утоплення та занурення у воду – 7,3 %, падіння – 5,8 %, інші

випадкові отруєння та дія отруйних речовин – 4,4 %, інші нещасні випадки із загрозою диханню – 4,4 %, нещасні випадки, спричинені дією диму, вогню, жаром та гарячими речовинами – 3,7%, нещасні випадки, пов'язані з дією природних факторів – 2,1%.

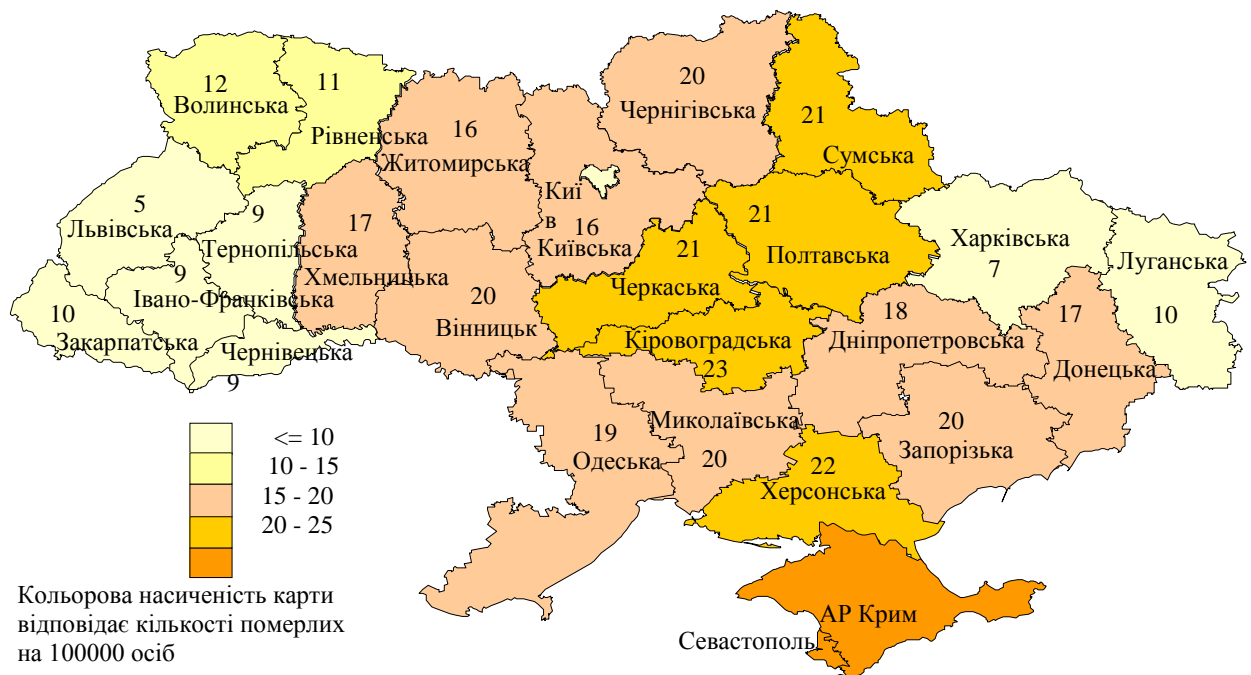
Загибель людей від самогубства та самоушкодження за 9 місяців 2014 року посідає перше місце серед причин смертності від зовнішніх причин смертності і становить 23,5 відсотка всіх нещасних випадів травматизму невиробничого характеру та складає 6271 особу.

Найбільшу кількість смертельних випадків, пов'язаних з навмисним самоушкодженням, зареєстровано в Донецькій (723 особи), Дніпропетровській (605 осіб), Одеській (449 осіб), Запорізькій (358 осіб), Вінницькій (320 осіб), Полтавській (309 осіб) областях, а найменшу – в Чернівецькій (81 особа), Тернопільській (97 осіб) областях та м. Києві (106 осіб).

Показник смертності населення від навмисного самоушкодження становив 14 на 100 тисяч населення. Найбільшого значення цей показник досягнув у Кіровоградській (23), Херсонській (22), Полтавській, Сумській, Черкаській (по 21), Вінницькій, Запорізькій, Миколаївській, Чернігівській (по 20) областях, а найменшого – у Львівській (5), Харківській (7), Івано-Франківській, Тернопільській, Чернівецькій (по 9) областях; у м. Києві – приблизно 4 (рис. 2).

Рисунок 2

Розподіл смертності населення за регіонами України за 9 місяців 2014 року з причини навмисного самоушкодження

У сільській місцевості Кіровоградської, Сумської (по 34), Дніпропетровської, Чернігівської (по 32), Вінницької, Полтавської (по 30), Донецької, Запорізької, Миколаївської, Херсонської, Черкаської (по 29) областей показник смертності від навмисного самоушкодження значно більший за середнє значення по країні.

Загибель людей від ушкодження з невизначеними намірами займає друге місце серед причин смертності від зовнішніх причин смертності і становить 16,4 відсотка всіх нещасних випадків травматизму невиробничого характеру за 9 місяців 2014 року.

Загальна кількість смертельних випадків від ушкодження з невизначеними намірами в січні-вересні 2014 року становить 4388 осіб.

Найбільшу кількість померлих зареєстровано в Харківській області (844 особи), м. Києві (570 осіб), Донецькій (436 осіб), Дніпропетровській (392 особи), Київській (266 осіб), Львівській та Одеській (по 228 осіб) областях, а найменшу - у Волинській (38 осіб), Сумській (48 осіб), Тернопільській (49 осіб), Закарпатській (51 особа) областях.

Значення показника смертності від ушкоджень з невизначеними намірами за дев'ять місяців 2014 року становило 10 на 100 тисяч населення. Перевищення значення цього показника по Україні спостерігалось в Харківській (31), Київській (15), Дніпропетровській (12) областях, у м. Києві (20). Найменшого значення цей показник набув у Волинській (3), Закарпатській, Запорізькій, Сумській та Тернопільській (по 4), Хмельницькій (5) областях (рис. 3).

Рисунок 3

Розподіл смертності населення за регіонами України за 9 місяців 2014 року з причини ушкодження з невизначеними намірами

Кількість загиблих внаслідок транспортних нещасних випадків за січень-вересень 2014 року приблизно однакова порівняно із аналогічним періодом 2013 року (3691 особа) та складає 3616 осіб, що становить 13,6 % загальної кількості нещасних випадків невиробничого характеру.

Найбільша кількість смертей від транспортних нещасних випадків спостерігалась у Донецькій (321 особа), Дніпропетровській (278 осіб), Київській (238 осіб), Одеській (226 осіб), Харківській (203 особи), Львівській (195 осіб) областях, а найменша – в Тернопільській (67 осіб), Чернівецькій (73 особи), Кіровоградській (75 осіб) областях. У м. Києві кількість померлих від нещасних випадків, пов'язаних із транспортними засобами, становить 184 особи.

Показник смертності населення від нещасних випадків, пов'язаних із ДТП, становив 8 на 100 тисяч населення. Найбільшого значення цей показник досягнув у Київській (14), Житомирській, Черкаській (по 12), Закарпатській (11), Волинській, Запорізькій, Рівненській (по 10) областях, а найменшого – у Тернопільській (6) області. У м. Києві цей показник також становив 6 (рис. 4).

Рисунок 4

Розподіл смертності населення за регіонами України за 9 місяців 2014 року внаслідок транспортних нещасних випадків

У січні-вересні 2014 року отруєння алкоголем стало причиною смерті 2247 осіб, що становило 8,4 % загальної кількості померлих від нещасних

випадків не виробничого характеру. При цьому, смертність населення, спричинена випадковим отруєнням та дією алкоголю, у сільській місцевості в 1,7 разу була вищою, ніж у містах.

Найбільшу кількість померлих від випадкового отруєння та дії алкоголю зареєстровано в Дніпропетровській (235 осіб), Донецькій (214 осіб), Одеській (186 осіб), Запорізькій (161 особа), Кіровоградській (154 особи), Сумській (122 особи), Чернігівській (110 осіб), Херсонській (104 особи) областях, а найменшу - в м. Києві (1 особа), у Київській (12 осіб), Івано-Франківській (22 особи) областях.

Показник смертності населення від отруєння алкоголем в січні-вересні 2014 року становив приблизно 5 на 100 тисяч населення. Найбільшого значення цей показник досягнув у Кіровоградській (15), Сумській (11), Чернігівській, Херсонській (по 10), Запорізькій (9) областях, найменшого – у Київській (0,7), Львівській (1,4), Івано-Франківській (1,6) та Закарпатській (2) областях. У м. Києві цей показник становив 0,03 (рис. 5).

Рисунок 5

Розподіл смертності населення за регіонами України за 9 місяців 2014 року з причини випадкового отруєння та дії алкоголю

У січні-вересні 2014 року спостерігалось збільшення кількості загиблих внаслідок нападів з метою вбивства чи нанесення ушкодження (2099 осіб) порівняно з аналогічним періодом 2013 року (1647 осіб), що становило 7,9 % загальної кількості померлих.

Найбільшу кількість померлих від цього виду травматизму зареєстровано в Донецькій (500 осіб), Дніпропетровській (167 осіб), Одеській (152 особи),

Харківській (123 особи), Запорізькій (105 осіб) областях та м. Києві (116 осіб), а найменшу – у Тернопільській (18 осіб), Чернівецькій (20 осіб) областях.

Показник смертності складав 5 на 100 тисяч населення. Перевищення значення показника смертності від нещасних випадків внаслідок нападів з метою вбивства чи нанесення ушкодження по Україні спостерігалось в Донецькій (12), Запорізькій, Одеській (по 6) областях, а найнижчий – у Івано-Франківській, Львівській, Тернопільській, Чернівецькій (по 2), Вінницькій, Закарпатській, Рівненській (по 3) областях. У м. Києві цей показник становив 4 (рис. 6).

Рисунок 6

Розподіл смертності населення у розрізі регіонів України за 9 місяців 2014 року внаслідок нападів з метою вбивства чи нанесення ушкодження (на 100 тис. населення)

Загальна кількість загиблих від нещасних випадків, пов'язаних з дією природних факторів, за 9 місяців 2014 року становила 560 осіб.

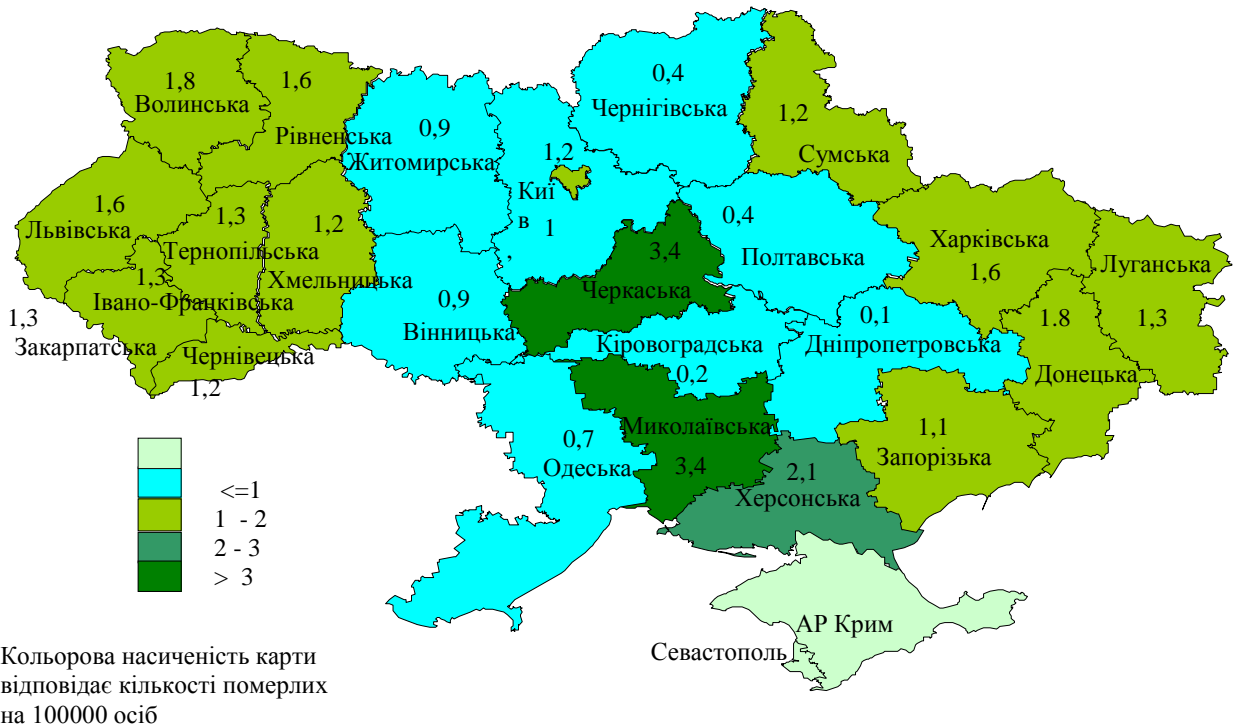
Найбільшу кількість померлих від дії природних факторів зареєстровано в Донецькій (78 осіб), Харківській (45 осіб), Черкаській (43 особи), Львівській та Миколаївській (по 40 осіб) областях та м. Києві (34 особи), а найменшу – у Кіровоградській (2 особи), Дніпропетровській (3 особи), Чернігівській (4 особи), Полтавській (6 осіб) областях.

Показник смертності населення від нещасних випадків невиробничого характеру, пов'язаних з природними факторами, за дев'ять місяців 2014 року становив 1,3 на 100 тисяч населення.

У територіальному розрізі найвищі значення цього показника спостерігалися в Миколаївській, Черкаській (по 3,4), Херсонській (2,1), Волинській, Донецькій (по 1,8), Львівській та Харківській (по 1,6) областях (рис. 7).

Рисунок 7

Розподіл смертності населення у розрізі регіонів України за 9 місяців 2014 року від нещасних випадків, пов'язаних з дією природних факторів (на 100 тис. населення)

Найнижчі дані цього показника зареєстровано у Дніпропетровській (0,1), Кіровоградській (0,2), Полтавській, Чернігівській (по 0,4), Одеській (0,7) областях; у м. Києві – 1,2.

Однією з поширених причин смерті від нещасних випадків у побуті були також випадки, що сталися внаслідок випадкових утоплень та занурення у воду (1935 осіб), і становили 7,3 % загальної кількості померлих.

У січні-вересні 2014 року спостерігалось зменшення кількості загиблих від цього виду травматизму порівняно з аналогічним періодом 2013 року (2089 осіб).

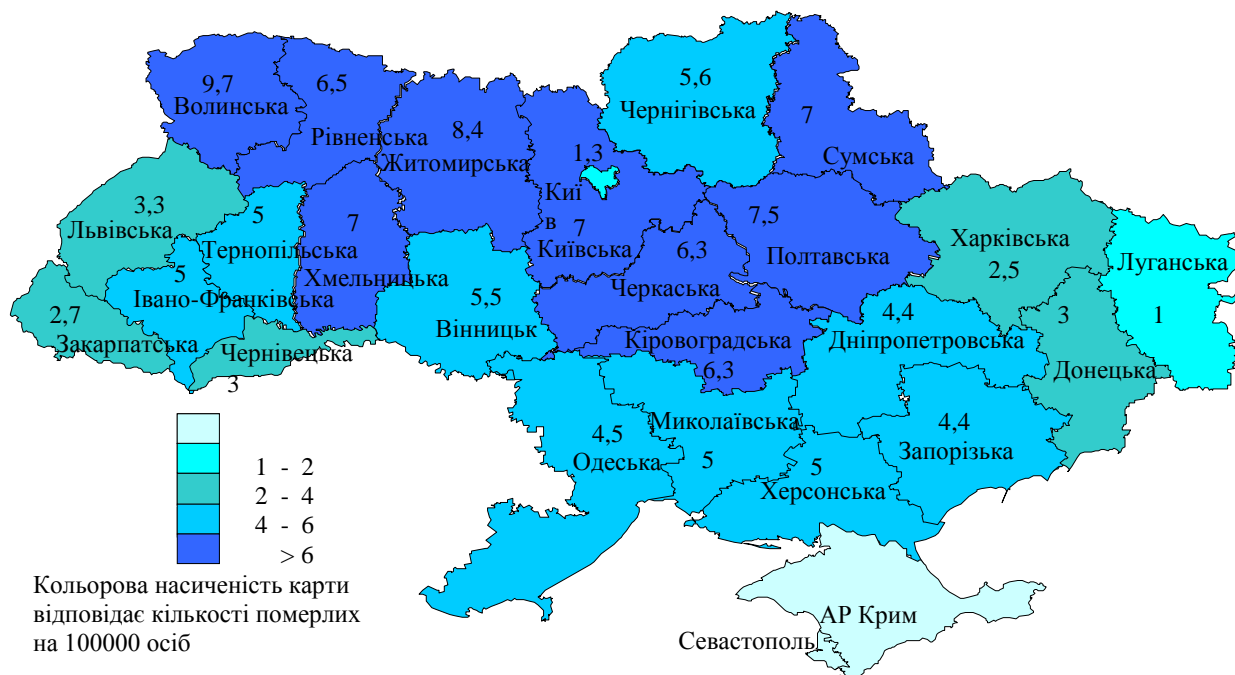
Найбільшу кількість померлих від випадкового утоплення та занурення у воду зафіксовано у Дніпропетровській (144 особи), Донецькій (129 осіб), Київській (113 осіб), Полтавській (109 осіб), Одеській (108 осіб), Житомирській (106 осіб), Волинській (101 особа), а найменшу – у Луганській (21 особа), Чернівецькій (25 осіб) областях та у м. Києві – 39 осіб.

Показник смертності на водних об'єктах у 2014 році склав приблизно 5 на 100 тисяч осіб, найвищим він був у Волинській (10), Житомирській, Полтавській (8), Сумській та Хмельницькій (по 7) областях.

Найменшого значення цей коефіцієнт набув у Луганській (1), Харківській (2,5) областях; у м. Києві він склав приблизно 1. (Рис. 8).

Рисунок 8

Розподіл смертності населення в розрізі регіонів України за 9 місяців 2014 року з причини випадкового утоплення та занурення у воду (на 100 тис. населення)

У січні-вересні 2014 року спостерігалось незначне зменшення кількості загиблих внаслідок випадкового отруєння та дії отруйних речовин порівняно з аналогічним періодом 2013 року. Це стало причиною смерті 1191 особи, що становило 4,4 % загальної кількості померлих від нещасних випадків у побуті.

Показник смертності від цього виду травматизму склав приблизно 3 на 100 тисяч населення, найбільше значення зареєстровано в Донецькій, Запорізькій (по 6), Кіровоградській, Херсонській (по 5), Миколаївській (4) областях, а найменше – у м. Києві (0,2), Чернівецькій (0,6), Рівненській (0,9), Житомирській (1) областях.

У територіальному розрізі найбільшу кількість смертельних випадків внаслідок випадкового отруєння та дії отруйних речовин зафіксовано в Донецькій (271 особа), Запорізькій (103 особи), Дніпропетровській (70 осіб), Одеській (66 осіб), Луганській (64 особи), Київській (56 осіб), Херсонській (54 особи) областях, а найменшу – в Чернівецькій (5 осіб), Рівненській (10 осіб) областях та м. Києві (7 осіб).

Загальна кількість загиблих від нещасних випадків, спричинених дією диму, вогню, жаром та гарячими речовинами, за 9 місяців 2014 року становила 992 особи.

Найбільшу кількість померлих від цього виду травматизму зафіксовано в Одеській (105 осіб), Дніпропетровській (95 осіб), Житомирській (79 осіб), Волинській (65 осіб), Полтавській (60 осіб), а найменшу – у Волинській (9 осіб), Івано-Франківській (12 осіб), Закарпатській (13 осіб) областях. У м. Києві – 23 особи.

Показник смертності населення від нещасних випадків, спричинених дією вогню, жаром та гарячими речовинами, у січні-вересні 2014 року становив приблизно 2 на 100 тисяч населення. Значно більше цей показник спостерігався у Житомирській (6), Вінницькій, Одеській, Полтавській (по 4) областях. Найменше значення показника було у Волинській, Донецькій, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській (по 1) областях. У м. Києві цей показник становить 0,8 (рис. 9).

Рисунок 9

Розподіл смертності населення у розрізі регіонів України за 9 місяців 2014 року внаслідок нещасних випадків, спричинених дією вогню, жаром та гарячими речовинами (на 100 тис. населення)

Кількість нещасних випадків, спричинених дією диму, вогню, жаром та гарячими речовинами, у містах нижче, ніж у сільській місцевості, та становить 480 та 512 відповідно.

Кількість смертельних випадків невиробничого характеру, пов'язаних із загрозою диханню, у січні-вересні 2014 року становила 1164 особи (4,4 % загальної кількості померлих від нещасних випадків невиробничого характеру).

При цьому, показник смертності внаслідок нещасних випадків із загрозою диханню складав приблизно 3 на 100 тис. населення і найвищим він був у Житомирській (6), Одеській, Сумській, Чернігівській (по 4) областях, а найнижчим – у м. Києві (1), Тернопільській (1,5), Івано-Франківській, Львівській, Чернівецькій (по 2) областях.

У територіальному розрізі найбільшу кількість таких випадків смертей зафіксовано в Донецькій (119 осіб), Дніпропетровській (96 осіб), Одеській (91 особа), Житомирській (79 осіб), Луганській (60 осіб), Запорізькій (58 осіб) областях, а найменшу – в Тернопільській (16 осіб), Чернівецькій (17 осіб) областях; у м. Києві (27 осіб).

Кількість смертельних випадків невиробничого характеру, пов'язаних із випадковим падінням, у січні-вересні 2014 року становила 1555 осіб.

При цьому, показник смертності від цього виду травматизму складав приблизно 4 на 100 тис. населення і найвищим він був у Запорізькій (7), Чернігівській (5,5), Закарпатській (5), Волинській, Сумській, Хмельницькій (по 4,5) областях; найнижчим – в Івано-Франківській, Полтавській, Чернівецькій областях та м. Києві (по 2).

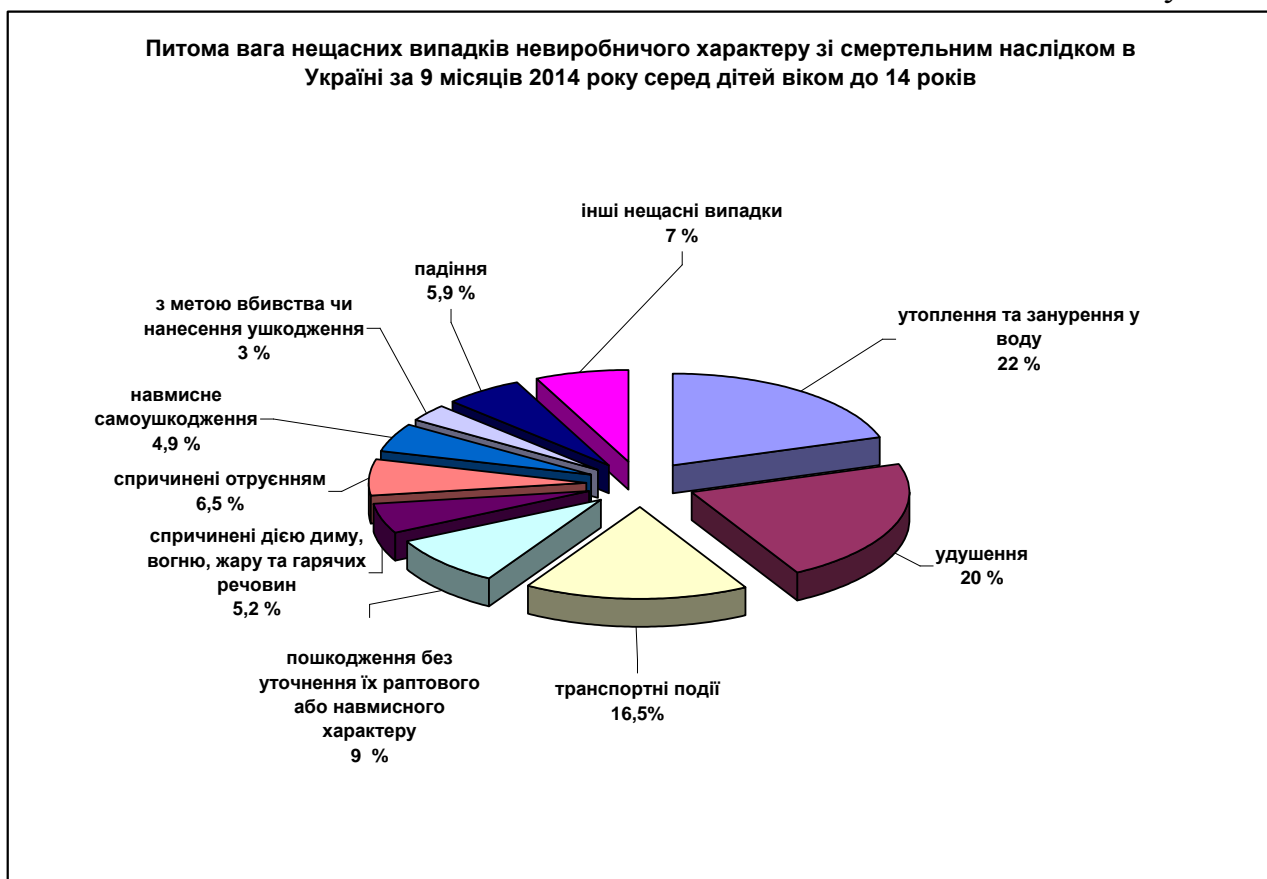
У територіальному розрізі найбільшу кількість таких випадків смертей зафіксовано в Донецькій (167 осіб), Запорізькій (128 осіб), Дніпропетровській (125 осіб), Одеській (104 особи), Львівській та Харківській (по 90 осіб) областях, а найменшу – в Чернівецькій (19 осіб) областях. У м. Києві – 58 осіб.

Кількість смертельних випадків, пов'язаних із падінням, у містах значно вище, ніж у сільській місцевості, та становить 1119 та 436 відповідно.

За 9 місяців 2014 року дитяча смертність від нещасних випадків невиробничого характеру становить 613 дітей у віці до 14 років. У містах цей показник складав 312 нещасних випадків, у сільській місцевості – 301.

У січні-вересні 2014 року спостерігалось незначне зменшення кількості загиблих дітей від нещасних випадків у побуті порівняно з аналогічним періодом 2013 року (644 дитини).

За статистичними даними основними причинами загибелі дітей від нещасних випадків невиробничого характеру залишаються: нещасні випадки від утоплення та занурення у воду - 135 дітей (22 %), удушення - 123 дитини (20 %), транспортні події - 101 дитина (16,5 %), спричинені пошкодженнями без уточнення їх раптового або навмисного характеру - 55 дітей (9 %), нещасні випадки, спричинені отруєнням – 40 дітей (6,5 %), від падіння - 36 дітей (5,9 %), спричинені дією диму, вогню, жару та гарячих речовин - 32 дитини (5,2 %), навмисне самоушкодження - 30 дітей (4,9 %), від наслідків нападу з метою вбивства чи нанесення ушкодження – 18 дітей (3 %), інші нещасні випадки - 43 дитини (7 %) (рис. 10).

Найбільшу кількість померлих дітей віком до 14 років від нещасних випадків за 9 місяців 2014 року зареєстровано у Дніпропетровській (48 дітей), Донецькій (43 дитини), Одеській (40 дітей), Закарпатській (39 дітей), Житомирській (37 дітей), Київській (35 дітей), Полтавській, Харківській (по 30 дітей), Волинській, Миколаївській (по 29 дітей) областях, а найменшу – в Чернівецькій (9 дітей), Тернопільській (10 дітей), Івано-Франківській (11 дітей) областях. У м. Києві - 17 дітей.

Основними причинами нещасних випадків у побуті залишаються: порушення або незнання правил поведінки на воді, дорожнього руху, протипожежної та електробезпеки, низька нервово-психологічна стійкість, поширення негативних тенденцій і антисоціальних проявів серед людей.

Найважливішими заходами щодо профілактики дитячого травматизму є: контроль за вчинками дітей з боку дорослих, усунення з поля їх зору небезпечних предметів (ножів, гострих палиць та шпиць, сірників, хімічних речовин, ліків), заборона купатися без нагляду дорослих і в неперевіраних місцях, систематичне роз'яснення небезпеки вуличних і побутових травм тощо.

Основними причинами нещасних випадків у побуті залишається: порушення або незнання правил поведінки на воді, дорожнього руху, протипожежної та електробезпеки, низька нервово-психологічна стійкість, низька загальна культура населення.

Високий рівень невиробничого травматизму обумовлений передусім незадовільним соціально-економічним становищем, низьким прожитковим рівнем населення, недостатньою роботою керівників підприємств та установ щодо його профілактики.

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що травматизм невиробничого характеру за масштабами, збитками та складністю вирішення проблем залишається соціально значущим явищем.

Ситуація щодо травматизму у невиробничій сфері потребує удосконалення системи державного управління з питань профілактики травматизму невиробничого характеру на всіх рівнях; усвідомлення пріоритетності вимог охорони життя і здоров'я населення над іншими інтересами; фінансування відповідних попереджувальних заходів у сфері безпеки життєдіяльності; посилення контролю за виконанням комплексних заходів з профілактики травматизму невиробничого характеру, державних програм з пожежної безпеки, безпеки дорожнього руху, запобігання дитячому травматизму; проведення через засоби масової інформації роз'яснювальної роботи серед населення стосовно профілактики травматизму невиробничого характеру.

З метою запобігання нещасним випадкам у побуті ДСНС України спільно з центральними та місцевими органами виконавчої влади проводить роботу, спрямовану на реалізацію заходів із профілактики травматизму невиробничого характеру, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2007 р. № 980-р «Про затвердження плану першочергових заходів із профілактики травматизму невиробничого характеру».

Місцевими органами виконавчої влади розроблено та затверджено за погодженням з ДСНС України регіональні плани заходів із профілактики травматизму невиробничого характеру в 2014 році та проводиться робота щодо їх реалізації.

Тимчасово виконуючий обов'язки
директора Департаменту державного
нагляду (контролю) у сфері пожежної,
техногенної безпеки та цивільного захисту
ДСНС України

Р.І. Буханець